
Různé

Logica 2013

Ve dnech 17.-21. června 2013 se v malebné lokalitě františkánského kláštera v Hejnicích uskutečnil již 27. ročník mezinárodní konference *Logica*, která každoročně láká desítky logiků a filosofů z celého světa. Organizace symposia se jako již tradičně ujalo Oddělení logiky Filosofického ústavu Akademie věd ČR.

Pětidenní program nabídl dohromady 33 příspěvků (celkem ze 13 zemí), včetně čtyř zvaných přednášek – mezi pozvanými byli Johan van Benthem, J. Michael Dunn, Volker Halbach a Michiel van Lambalgen. Jak už bývá v případě konference *Logica* zvykem, témata příspěvků byla velmi pestrá a dotkla se mnoha oblastí logiky: od snah o její aritmetizaci přes logické konstanty, modální logiky a teorii racionálního usuzování až po logickou analýzu přirozeného jazyka, epistemologii a vztah logiky a uvažování obecně.

Úvodní přednášku věnovanou rehabilitaci kantovské logiky proslovil Michiel van Lambalgen. Poukázal především na skutečnost, že logika v pozadí *Kritiky čistého rozumu* má mnohem blíže k intuicionistické logice než k logice klasické.

Hned několik příspěvků se vydalo na pomezí logiky a (formální) epistemologie. Johan van Benthem promlu-

vil o interakci logiky a epistemologie a akcentoval nutnost lepší kooperace mezi těmito disciplínami. Pozornost pak byla věnována především přehledu dosavadních přístupů k formálnímu zachycení znalosti. Jaroslav Peregrin představil svoji koncepci odvozovacích pravidel vystupujících nikoli jako pravidla vedoucí ke „správnému uvažování“, ale jako pravidla konstituující argumentační prostor. Příspěvek Sebastiana Sequoiah-Graysona se zaměřil na axiom tzv. pozitivní introspekce a problémy, které s sebou tento princip přináší, konkrétně nekonečný autoepistemický regres.

Hans Rott ve společném příspěvku se Svenem Ove Hanssonem připomněl a rozvinul alternativu k populárnímu AGM přístupu v rámci teorie racionálního usuzování, která se na rozdíl od AGM nezaměřuje na ta přesvědčení, která je žádoucí si ponechat, ale na ta, která eliminovat. Igor Sedlár prezentoval svoji práci na vytvoření systému schopného zachytit jak logiky zdůvodnění, tak i logiky evidence pod jedním zastřešujícím formálním rámcem. Do debaty o formální epistemologii vstoupili svými příspěvky i Massimiliano Carrara a Daniele Chiffi, Michal Dančák, André Fuhrmann, Jens Ulrik Hansen a Giacomo Turbanti.

Druhou početnou skupinu tvořily příspěvky zabývající se do větší či menší míry modálními logikami (resp. sémantikou možných světů), které vystupovaly buď jako nástroj, nebo přímo jako objekt zkoumání. Do první kategorie můžeme zařadit příspěvek Víta Punčocháře, který představil formální systém s relací vyplývání zachovávající „tvrditelnost“ propozice, nikoli její pravdivost. Tomasz Połacik zkoumal pomocí Kripkeho modelů vztah klasické a intuicionistické logiky. Francesco Berto navázal na myšlenkovou linii zachycující negaci jako modální operátor. Peter Fritz a Jeremy Goodman pak využili modální logiku k formalizaci konceptu kontingence vyššího řádu.

Do druhé kategorie lze zahrnout společný příspěvek Davida R. Gilberta a Paola Maffezoliho uvádějící sekvenčový kalkul pro modální logiky, práci Manfreda Kupffera, který se zabýval modální logikou s kvantifikátory, a příspěvek Vittoria Morata zkoumající koncept platnosti v modální logice.

Bez povšimnutí nezůstala ani v tomto roce problematika otázek. Výhody užití erotické logiky při modelování privátní komunikace agentů prozkoumali ve společném příspěvku Ondřej Majer, Michal Peliš a Petr Švarný. Paweł Łupkowski se zaměřil na porovnání dvou konceptů užitých pro modelování situace, kdy na otázku odpovídáme další otázkou.

Logická analýza přirozeného jazyka byla reprezentována dvěma příspěvky. Zatímco Chris Fox představil přístup založený na jazyce otypované predikátové logiky, Marie Duží, Jakub Macek a Lu-

káš Vích zvolili jako východisko jazyk otypovaného lambda kalkulu.

J. Michael Dunn se ohlédl za historickým vznikem terciární relace dosažitelnosti, užívané zejména v relevantních logikách. Na téma relevantních logik navázal dále také Peter Verdée. Volker Halbach pak promluvil o sebe-referenci v aritmetice, konkrétněji se zaměřil na otázku, co to přesně znamená, když se řekne o aritmetické větě, že je dokazatelná.

John Cantwell se pustil do zkoumání logických spojek logiky prvního řádu, a to z pohledu nutných a postačujících podmínek pro jejich užití. Logickými spojkami, konkrétně disjunkcí, se zabývali i Petr Cintula a Carles Noguera, ovšem z pozice abstraktní algebraické logiky. Z příbuzného tábora vycházel i příspěvek, který se zaměřil na hledání logických ekvivalentů takových operací, jako jsou dělení či faktorizace, jež vytvořila trojice autorů: Leandro Suguitani, Itala M. L. D'Ottavianová a Petrucio Viana.

Mezi další diskutovaná témata patřil vztah mezi korektností a konzistencí (Mario Piazza, Gabriele Pulcini), rozdíl mezi logickými teoriemi chápanými z perspektiv první a třetí osoby (John Kearns), logika kondicionálů (Johannes Marti a Riccardo Pinosio), independence-friendly logika (Gabriel Sandu) a vícehodnotová herní sémantika (Christian G. Fermüller).

Nejeden z účastníků se přiznal, že *Logica* patří k jeho nejoblíbenějším konferencím, kam se vždy velmi rád vrací, naskytne-li se příležitost. Po uplynulých pěti dnech není těžké pochopit, proč

tomu tak je. Poddíl na tom ovšem nemá jen vysoká úroveň příspěvků, ale i to, že organizátoři dobře vědí, že na každé konferenci jsou nejdůležitější samotní lidé. Dokladem toho je excelentní doprovodný program, začínající zahradní pivní hostinou (sponzorovanou pivovarem Bernard), pokračující přes prohlídku baziliky a společný výlet až po závěrečný banket.

Závěrem zbývá už jen složit poklonu organizačnímu týmu, kterému se podařilo uspořádat osobitou konferenci s vyváženým poměrem uvolněné atmosféry a profesionálního přístupu, a popřát mu hodně sil do příštího roku, kdy bude rovněž publikován i sborník *The Logica Yearbook* obsahující vybrané příspěvky z letošního ročníku *Logiky*.

Ivo Pezlar